

EL 28 DE JUNY COMENÇA LA CONFERÈNCIA FEDERAL DEL PCUS

Gorbatxov es juga la «perestroïka»

El 28 de juny començarà a Moscou la Conferència Federal del PCUS, que té com a missió la reforma del partit i de l'estat. Es preveu que reformistes i conservadors lliuraran una batalla política del resultat de la qual pot dependre el futur de Gorbatxov i de la democràcia a la Unió Soviètica.

Llibert Ferri

La tarda del 30 de maig, la cimera Reagan-Gorbatxov va quedar per unes hores en segon pla per una notícia que també tenia com a escenari Moscou: en unes declaracions a la cadena de televisió britànica BBC, Boris Eltsin, l'ex-cap del PCUS de Moscou, demanava la destitució d'Igor Ligatxov, el virtual número dos del Kremlin. Eltsin acusava Ligatxov de ser el principal obstacle per al desenvolupament de la *perestroïka*. S'arribava, així, a la culminació d'un procés d'enfrontaments en el si del

Gorbatxov no vol, no pot, esperar al 1991 per debatre certes qüestions.

PCUS entre reformistes i conservadors.

Però deixant de banda la possibilitat que les declaracions d'Eltsin hagin estat un estirabot personal, ple d'emotivitat, o bé una operació política calculada, aquest episodi ha estat, sens dubte, el primer *round* dels molts que es preveuen per als dies previs a la conferència federal del partit, que començarà el 28 de juny. Una conferència que decidirà el ritme de les reformes polítiques i que enfortirà, o debilitarà, la posició del secretari general de Gorbatxov.

Tot el poder als soviets

El plantejament de la conferència ja és per si mateix atípic. Encara que Lenin va instituir aquest organisme, que té com a missió abordar els problemes interns del partit i la seva repercussió en la societat, l'última conferència es va reunir l'any 1941, en temps de Stalin. Gorbatxov no ha fet res més que rescatar la possibilitat legal de convocar-la per presentar-hi i debatre-hi qüestions tan transcendents que, de fet, les hauria d'abordar un congrés.

matrícula oberta

C U R S
88-89

CAROLINES
una escola diferent

POTS MATRICULAR AL TEU FILL/A PER AL PROPER CURS A PARTIR
DELS DOS ANYS

AP. CORREUS, 61. PICASSENT. Teléfon 123 29 00

Però Gorbátxov no vol, no pot, esperar fins al 1991, l'any per al qual hi ha convocat el pròxim.

En les tesis de la conferència, que va aprovar el Comitè Central fa dues setmanes, destaquen tres punts essencials: la democratització interna del partit, amb la limitació dels mandats del quadre dirigent —inclòs el secretari general— a dos períodes de cinc anys; la revitalització dels soviets, ara immobilitzats per la burocràcia, que serien elegits amb vot secret, a partir de diverses candidatures i després d'una campanya de debats i, finalment, la participació plena d'organitzacions socials en la vida pública. Aquestes «organitzacions socials» haurien de ser representatives dels interessos dels diversos sectors de la societat soviètica i podrien presentar i divulgar programes. I són aquests dos últims punts, el de la revitalització dels soviets i el de la participació d'organitzacions socials, els que configuren el fons de la qüestió, que enfronta reformistes amb conservadors.

De fet, en el procés mateix d'elecció dels 5.000 delegats a la conferència ja hi ha hagut incidents en molts districtes, on, per mètodes caciquils, els buròcrates han imposat els seus delegats en votacions a mà alçada, mentre que els anomenats *perestroïkos* demanaven votacions secretes: És la participació, estimulada per la *glasnost* —la transparència informativa— el que volen evitar els conservadors del PCUS. Perquè la seva *perestroïka* no és la de Gorbátxov.

Canviar, però que res no canviï

Els opositors més actius al reformisme del secretari general Gorbátxov no són els col·legues de Brejnev, sinó els mateixos que van donar suport a Gorbátxov i el van enlairar a la secretaria general del PCUS. Tots ells, Gorbátxov inclòs, són hereus polítics d'Andropov i conspiraven contra Brejnev, responsable d'onze anys d'estancament. Els ara identificats com a conservadors, amb Igor Ligatxov al capdavant; es consideren, doncs, impulsors de la *perestroïka*. Una *perestroïka*, però —i així ho van advertir a Gorbátxov— que hauria de fer-se amb cautela, sense la intervenció directa «de les masses» i procurant no qüestionar els interessos de l'aparell burocràtic de l'estat. Però Gorbátxov es va anar decantant cap a posicions cada vegada més radicals i alhora pragmàtiques, i la resposta de l'aparell ha estat el boi-

Els conservadors del PCUS volen evitar la participació, estimulada per la «glasnost» (transparència informativa).

cot: la nova llei que dona autonomia a les empreses és gairebé inoperant, perquè encara no s'han derogat els milers de reglaments burocràtics que la frenen; l'estat continua comprant quasi tota la producció i no queda res per a la lliure comercialització; com feia anys que no passava, les ciutats soviètiques viuen greus problemes de proveïment de queviures. I tot això es capitalitza en contra de Gorbaxov.

Economistes soviètics partidaris de la reforma, com Gavril Popov i Eduard Koplov, asseguren, a més, que la conspiració contra Gorbaxov fa impulsar buròcrates arribistes, joves aliats amb personal tècnic vinculat a la indústria d'armament. Tots plegats, degudament assessorats per sectors dels serveis d'informació i de seguretat. La maniobra més sonada la van fer pel març.

De l'estancament a l'agitació

El 13 de març, el diari *Sovietskava Rossia* publicava una carta d'una professora de Químiques de Leningrad anomenada Nina Andreieva. L'article «Jo no puc renunciar als meus principis» era un clar manifest involucionista i pro-stalinista que va servir de senyal per a l'ofensiva. L'escrit d'Andreieva es va publicar a la majoria de diaris i revistes oficials; es van fer debats públics, fins i tot transmesos per la televisió, i la carta va arribar a ser qualificada de *document bàsic* per a les escoles. Van ser les anomenades «tres setmanes d'estancament», la paternitat de les quals s'atribueix al número dos del PCUS, Igor Ligatxov.

La reacció dels reformistes va trigar, però va arribar: el 5 d'abril, un editorial de l'òrgan del partit, *Pravda*, denunciava l'existència d'una plataforma d'oposició a la *perestroika*. Començava així l'anomenat «període d'agitació», en defensa de les reformes, al qual s'han anat afegint fins i tot intel·lectuals escèptics i dissidents que, durant tres setmanes, van comprovar que el perill d'involució era real. I d'aquesta etapa, que encara dura, han sorgit noves posicions i contradiccions: el 8 de maig es fundava a Moscou la

Unió Democràtica, una plataforma política amb vocació de partit legal que agrupa militants de quatre grups dels anomenats informals —n'hi ha 30.000 a tot l'URSS— representatius de corrents democrata-cristians, socialdemòcrates i eurocomunistes.

I aquí ve una de les preguntes que, a hores d'ara, es fan molts a Moscou: ¿la reforma del règim soviètic permetrà el joc dels partits que, de fet, ja comencen a néixer? ¿Tirarà endavant, en la conferència, la possibilitat de crear «organitzacions socials amb oferta programàtica», que, de fet, serien el començament del pluripartidisme?

Pel que sembla, Gorbaxov ha apostat per la reforma a fons, amb aliances fins i tot amb sectors de la dissidència, però no es descarta que les pressions siguin tan fortes —l'exèrcit i el KGB es mantenen a l'expectativa— que, finalment, hagi de pactar amb els conservadors: la *perestroika* quedaria a mig camí i el futur seria incert: ¿un pas enrere per poder-ne fer dos endavant? Mentrestant no s'ha d'oblidar la definició que feia de Gorbaxov —ara titllat de menxevic i traïdor— l'actual president de la Unió Soviètica, Andrei Gromiko. Gromiko, incombustible, supervivent polític dels règims de Stalin, de Khruixtxov i de Brejnev, va dir amb ironia del secretari general: «Aneu amb compte, companys, amb aquest home de somriure agradable, perquè té les dents de ferro». □

ENTREVISTA AMB HÉLÈNE AHRWEILER

Una grega a París

Hélène Ahrweiler, nascuda a Atenes fa 61 anys, és rectora de l'Acadèmia de París. Des del seu càrrec, aquesta dona d'origen grec —doctorada en Història i Lletres i catedràtica de la Sorbona— regeix els destins dels tres-cents mil estudiants adscrits a la regió parisenca.

Gemma Pinyana

—**M**adame Ahrweiler, ¿podria explicar-nos com s'estructura l'Acadèmia de París?

—Amb anterioritat, la universitat, és a dir, la Sorbona, controlava tots els establiments d'ensenyament superior. Actualment, amb 300.000 estudiants en tota la regió parisenca, hem tingut d'organitzar-nos d'una altra forma. En total, les universitats existents a la regió de París són 13 i cada una d'elles gira entorn d'una disciplina científica. A l'Acadèmia de París hi ha també el que anomenem grans escoles i els establiments d'ensenyament superior

com l'Institut de Ciències Polítiques, l'Institut de Llengües Orientals, el Col·legi de França o l'Escola d'Alts Estudis Pràctics.

Jo, en el meu treball com a rectora, sóc una espècie de representant del Ministre d'Educació i sota la meua direcció tinc tant l'ensenyament primari com secundari.

—¿En què es diferencien les grans escoles de les universitats?

—La principal diferència rau en el sistema d'accés, per entrar a la universitat tan sols fa falta superar el batxillerat mentre que per accedir a una gran escola és necessari passar una prova de selecció. Els diplomes que donen